

gegevens in Nederland niet systematisch waren verzameld. Het Nederlandse Rode Kruis deed vrijwel niets voor de gevangenen in de concentratiekampen in Duitsland; ingelicht door de bezetter dat het zenden van pakketten aan gevangenen in concentratiekampen in Duitsland niet was gepermitteerd, onthield het zich daarvan (mede uit vrees dat, als het anders handelde, de pakketverzending aan Nederlandse krijgsgevangenen in gevaar zou komen) en het ging ook geen persoonsgegevens bijeenbrengen – het was een vrouwelijke employé van het Informatiebureau van het Rode Kruis, S. J. Ross-Regeur, wier man in een Duits tuchthuis gevangen zat, die er, ingelicht over de nieuwe regeling, in mei '43 op eigen initiatief en buiten het hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis om toe overging, namen en 'kampadressen' te verzamelen. Die gaf zij clandestien naar Genève door waar de adjunct-gedelegeerde van het *London Committee*, jhr. C. H. C. Flugi van Aspermont, de gegevens deed toekomen aan het Internationale Rode Kruis – in deel 9 kwamen wij tot de conclusie dat Flugi in de periode oktober '43–juli '44 gemiddeld per maand misschien aan ca. negenhonderd Nederlandse gevangenen in de concentratiekampen in Duitsland (enkele maanden later waren dat er ruim dertienhonderd geworden) een pakket kon laten zenden. Wel te verstaan: hij had uit bezet gebied veel méér namen ontvangen, enkele duizenden namelijk (daarbij ook namen van gevangenen in Duitse tuchthuizen), maar in veel gevallen hadden de 'adressen' ontbroken of waren zij onvolledig geweest.

Midden augustus '44 zaten er ruim drieduizend Nederlandse *Schutzhaftlinge* in de kampen – dat cijfer werd alleen al door de evacuatie van Vught verdubbeld. Na omtrent die evacuatie bericht te hebben ontvangen, verzocht Flugi het Internationale Rode Kruis, voortaan tweemaal per maand 4 400 'collectieve pakketten' te versturen aan Nederlandse gevangenen (2 500 naar Sachsenhausen, 800 naar Ravensbrück, de rest naar andere kampen). Die zendingen werden betaald door het departement van sociale zaken te Londen (daaronder ressorteerde het *London Committee*) – slechts heel weinig daarvan heeft de Nederlandse gevangenen bereikt; werd van de regels afgeweken (individueel geadresseerde verzending was voorgeschreven), dan was dat voor de kamp-SS een verleiding te meer om zich de gehele zending toe te eigenen.

In tegenstelling tot het Nederlandse Rode Kruis hebben Nederlandse particulieren in '43 en '44 aan een aantal gevangenen in de concentratiekampen met zekere regelmaat wèl pakketten doen toekomen (de predikanten en priesters in Dachau hadden er zoveel ontvangen dat zij tot de kamp-'aristocratie' waren gaan behoren) – deze pakketverzending kwam